

У результаті проведених випробувань визначено зразки-індикатори (еталони) різного ураження рослин кукурудзи стебловими і кореневими гнилями, північним гельмінтоспориозом, летючою і пухирчастою сажками.

Високостійкими до ураження північним гельмінтоспориозом виявилися 26,2 % зразків від вивченого матеріалу (48 шт.), до збудників корневих і стеблових гнилей – 44,3 % (81 зразок), стійкість більшості досліджуваних зразків до ураження летючою і пухирчастою сажками була високою (96,9– 97,4 %). Серед вивчених ліній кукурудзи визначено високопродуктивні джерела з груповою стійкістю до декількох хвороб: до стеблових і корневих гнилей та сажкових хвороб – 17 зразків (18,1 % від вивчених), до стеблових і корневих гнилей, сажок і північного гельмінтоспориозу – 16 зразків (17,0 %), серед них такі лінії: ЗК 296, ЗК 300, ЗК 301/1, ЗК 305, ЗК 307, ЗК 308, ЗК 309, ЗК 333, ЗК 339, ЗК 351 і інші. Дані джерела стійкості до ураження хворобами залучено в селекційний процес, що сприятиме отриманню гібридів, які забезпечують сталі врожаї.

На основі отриманих результатів сформована ознакова колекція самозапилених ліній кукурудзи за стійкістю до ураження хворобами (запит № 336 від 20 жовтня 2015 року), до якої ввійшли 94 самозапилені лінії кукурудзи селекції Закарпатської ДСГДС 3 підвидів за 10 ознаками 64 рівнями їх прояву. Дані зразки включено до Національного генетичного банку рослин України.

УДК 633.11:632.485.2

Мурашко Л. А., науковий співробітник

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН

E-mail: mirohovka@mail.ru

СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ДО ЦЕРКОСПОРЕЛЬОЗНОЇ ПРИКОРЕНЕВОЇ ГНИЛІ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Одним із найбільш поширених захворювань зернових культур є кореневі гнилі, які зумовлюються комплексом ґрунтових мікроміцетів. Характерною особливістю останніх є те, що вони досить успішно адаптуються до умов середовища: температури, водного режиму, кислотності ґрунту, сонячної радіації та інших факторів. Саме тому при вирощуванні зернових культур використання стійких сортів є одним із важливих прийомів. Встановлено, що втрати від корневих гнилей можуть сягати 30 % і більше. Тому сорт і насіння залишаються найвагомішими факторами у структурі врожаю.

З цією метою ми провели визначення стійкості сортів пшениці озимої селекції Миронівського інституту, а також інших селек-

ційних установ на штучному інфекційному фоні церкоспорельозної кореневої гнилі (*Cercospora herpotrichoides* Fron.) протягом 2011–2015 рр.

Погодні умови 2011–2012 рр. не сприяли розвитку кореневої гнилі. Ураження сортів пшениці озимої знаходилося в межах від 1 % до 23,8 %. Гідротермічні коефіцієнти весняно – літнього періоду становили у 2011 р. 0,97, а у 2012 р. 1,3, що свідчить про недостатнє зволоження для розвитку даної хвороби. Розвиток збудника церкоспорельозної кореневої гнилі на сортах пшениці озимої у 2011 р. становив 11,8 %, а у 2012 р. – 15,3 %. За стійкістю проти даного захворювання виділились сорти миронівської селекції: ‘Колумбія’, ‘Фаворитка’, ‘Миколаївка’, ‘Експромт’. Серед сортів селекції інших селекцентрів – ‘Жайвір’, ‘Столична’, ‘Поверна’, ‘Зерноградка 8’.

Погодні умови 2013–2015 рр. були сприятливими для розвитку церкоспорельозної кореневої гнилі. Середній ступінь ураження кореневими гнилями становив у 2013 р. 21,4 %, 2014 р. – 32,0 %, 2015 р. – 23,6 %.

Помірну стійкість проти даного захворювання проявили сорти миронівської селекції: ‘Миронівська 65’, ‘Крижинка’, ‘Смуглянка’, ‘Оберіг Миронівський’, ‘Славна’, ‘Берегиня миронівська’, ‘Миколаївка’. Відносну стійкість до корневих гнилей виявлено у сортів пшениці озимої з інших селекцентрів: ‘Косовиця’, ‘Бунчук’ (Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення), ‘Елегія’, ‘Ясочка’ (Білоцерківська дослідно-селекційна станція), ‘Аналог’ (ННЦ «Інститут землеробства НААН»), ‘Досконала Гордовита’ (Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр’єва НААН).

Отже, залежно від погодних умов збудник корневих гнилей набував різного ступеню розвитку. Відносну стійкість до церкоспорельозної кореневої гнилі за період дослідження проявили 15–20 % сортів пшениці озимої від загальної кількості вивчених сортів.

УДК 338.43:633.34

Новицька Н. В., кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри рослинництва

Радзевелюк А. М., магістр 1 року навчання

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: novictska@rambler.ru

ВПЛИВ ДОБРІВ ТА СПОСОБУ ЗБИРАННЯ НА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ СОЇ

На сучасному етапі розвитку агропромислового комплексу України соя, як цінна білково-олійна культура, яка має широкий спектр використання в кормовиробництві, на харчові, тех-